

Večernik

Leto I. (VIII.), šte. 154

Maribor, sobota, 5. novembra 1927

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem čekt. sv. v Ljubljani št. 11.400
Vojta mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelci »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Mariborska oblastna skupščina

PRVO POROČILO O DELOVANJU OBLASTNEGA ODBORA SPREJETO SOGLASNO. — SEJE ODGOĐENE ZA NEDOLOČEN ČAS.

Maribor, 5. nov.

Danes se je pričelo drugo zasedanje mariborske oblastne skupščine. Ob 9. jutraj so se zbrali oblastni poslanci polnoštevilno v kazinski dvorani, kjer je predsednik dr. Leskovar otvoril sejo in pozdravil navzočega velikega župana dr. Schaubacha kot zastopnika državnega oblastva. Ker so odstopili trije člani oblastne skupščine (dr. Goričan, Petelan, Napast), so na njih mesta novodošli poslanci prof. Cestnik, Čanžek in Hočevar položili prisego v roke predsednika.

Besedo je dobil prvi veliki župan, ki je formalno zaključil dosedanje prvo zasedanje oblastne skupščine in v smislu čl. 53 zakona o oblastni in srezki samoupravi otvoril drugo zasedanje. Poslanci so stoji poslušali čitanje ukaza Nj. Vel. kralja o otvoritvi rednega zasedanja oblastne skupščine.

Nato je pričel veliki župan čitati svoje obširno in izčrpno poročilo, o stanju uprave v mariborski oblasti. Poročilo je bilo razdeljeno po posameznih oddelkih velikega županstva, ki so: notranji, kmetijski, obrtno-trgovski, šolski, hidrotehnični, verski in socialno-politični.

Zlasti razbremenjen je na velikem županstvu notranji oddelček, ker je mnogo njegovih dolžnosti do občin prevzel oblastni odbor. Iz poročila tega najvažnejšega oddelka so zlasti za nimive podrobnosti o stanju javne varnosti in reda v oblasti. To stanje »je smatrati še vedno za dovolj ugodno«. Destruktivno delovanje protidržavnih elementov — zlasti komunistov — je še vedno omejeno na prijetno agitacijo, za katero pa širša javnost ne najde pravega odmeva. O kakem resnejšem nevarnejšem gibanju v mariborski oblasti sploh ni govora.

Nekaj iz kriminalne statistike: Od marca t. l. je bilo izvršenih v naši oblasti 10.545 kaznivih dejanj, in sicer 12 odst. hudodelstev, pol odst. pa pregreškov ter 87 in pol odst. prestopkov. Umorov je bilo 7, ubojev 10, detomorov 4, odprav telesnega ploda 7, žalitev kralja 5, žalitev države 1, javnih nasilstev 8, težkih telesnih poškodb 235, posilstev 37, ropa 2, požigov 45, tatvin 587, hudobnih poškodb tuje lastnine 25.

Posebno zanimivo za oblastne poslance, ki so po večini posestniki, je bilo poročilo velikega župana o stanju kmetijstva v oblasti, o kmetijskih šolah, kmetijsko nadaljevalnih tečajih, o veterinarstvu itd. itd. V oblasti je danes 226.399 glav goveje živine, to je za 7000 glav manj kakor lani, to pa radi boleznj pri živini. Tudi poročila o ostalih granah državne uprave so podala lepo pregledno sliko o skrbi državne oblasti za našo oblast in o nalogah samouprave za njeno izpopolnitev. Veliki župan je zaključil svoje poročilo ob 10.30 dopoldne.

Po polurnem odmoru se je ob 11. nadaljevala seja oblastne skupščine. Predsednik dr. Leskovar je pripomnil, da debata o poročilu velikega župana ni dopustna in je pričel čitati poročilo oblastnega odbora o dosedanjem delovanju. Predsednik je ugal,

sil pred vsem, da bi morala pravzaprav sklepati danes skupščina o novem proračunu. Ker pa še niso preneseni vsi določeni posli od države na samoupravo in ker zlasti še nima oblast svojih dohodkov, ki jih pobira še država, ni moglo predsedstvo predložiti še osnutka o proračunu, da ne bi prišli zopet v položaj kakor zadnjič, ko je bil proračun zavrnjen. Sicer pa je tudi odlok finančnega ministra z dne 20. okt. t. l. predpisal, naj še ne sklepamo o proračunu, dokler se ne zaključijo pogajanja o predaji poslov in dohodkov na oblasti. Pričakovati je, da bomo lahko sklepali o proračunu prihodnji mesec.

Poročilo predsednika oblastnega odbora je bilo razdeljeno na šest delov: oblastni centralni urad, ceste in druge zgradbe, zdravstvo, socialno skrbstvo, obrt in prosveta ter kmetijstvo. Za urade oblastnega odbora je bilo sprejetih v službo več stalnih in začasnih uradnikov in uslužbencev. Oblastni odbor je dal graditi nekaj novih cest, prestaviti in popraviti nekaj že obstoječih cest ter se zlasti mnogo trudi za regulacijo rek in hudo urnikov. Pereče je vprašanje regulacije Drave, ki se ne more izvršiti radi oviranja s strani generalne direkcije v Beogradu, ki zahteva še vedno in ponovno nove načrte. Draga bo regulacija Savinje. Voglajne in Mislinje. — Bolnice in hiralnice v mariborski oblasti imajo skupaj 1480 postelj, od katerih je povprečno 1200 zasedenih. Za bolnice bo treba še mnogo prispevati. Najvažnejše pa je vprašanje lastne oblastne umobolnice, ker Ljubljana zadnji čas sploh ne sprejema več bolnikov iz naše oblasti. Na prihodnji seji bomo menda že lahko sklepali o ustanovitvi prepotrebne umobolnice. — Mariborsko oblast tvori 743 občin, ki poslušajo žal po štirih zakonodajah. — Ob 12. je za ključil predsednik svoje poročilo s pripombo, da oblastni odbor ni mogel storiti vsega, kar bi rad, ker pač še nima na razpolago vseh denarnih virov.

V debati o predsednikovem poročilu se je prvi oglašil k besedi g. Grčar (soc.), ki se ne more zadovoljiti z izjavo predsednika, da odbor ne predlaga današnji seji proračuna. Saj je z zakonom določeno, da imamo danes sklepati o proračunu. Tega ne more spreminjati nobena ministrska določba. G. Grčarju je odgovoril g. Hrastelj (SLS), ki je ponovil gorj imenovano odredbo finančnega ministra in dodal neokusno pripombo, češ oblastni odbor bo bolj reden s predložitvijo proračuna, kakor pa se to dogaja po sokrivdji g. Grčarja na mariborski občini.

G. dr. Baričević (SDS) apelira na velikega župana, naj uvede red v upravi Medjimurja, kjer postopajo upravni uradniki z delom prebivalstva skrajno krivično. Navaja nekaj škandaloznih primerov pristranskega postopanja državnih uradov. G. Petovar (SDS) se ne more pridružiti optimizmu oblastnega odbora o poslovanju samouprave in protestira proti temu, da se ne obvešča opozicije o važnejših korakih odbora zlasti glede financ.

G. Mörderdorfer (soc.) se pri-

družuje mišljenju g. Grčarja in poziva skupščino, naj nastopi za upoštevanje zakonov, ki se tolikokrat kršijo po upravnem oblastvu. G. dr. Veble (SLS) zavrača očitke gg. Petovarja in Mörderdorferja ter brani velikega župana, proti kateremu je bil v prvi vrsti naperjen po njegovem mnenju govor g. Mörderdorferja.

Na predlog g. dr. Vebleta je nato skupščina soglasno sprejela resolucijo, s katero se poziva vlada, da ne izvrši svojega sklepa glede ukinitve petega in šestega razreda mariborske in ptujske gimnazije, ki se nameravata ukiniti prihodnje leto.

K besedi se je javil še enkrat gosp. Mörderdorfer, ki mu je odgovoril veliki župan g. dr. Schaubach: Mežica oz. Mežiška dolina je postala upravni problem baš po zaslugi g. Mörderdorferja. Ta problem obstoja v tem, da sta mežiška občina in krajni šolski odbor globoko zadolžena. Iščemo sredstev, kako bi spravili ono upravo v normalen tek. To je naloga sedanjega serenta. Ko

pa se to vprašanje reši, bo ljudstvo zopet poklicano na volitve v občino. — Če pa teče proti nekim uiteljem preiskava, kar zamerja g. Mörderdorfer, se to godi zato, ker so vložene proti njim pritožbe, da ne vzgajajo naše dece, kakor zahtevata narod in država. Če so nedolžni, bodo oproščeni, če so krivi, morajo občutiti vso strogost zakona. (Živahno pritrievanje skupščine).

Gg. Sagai in dr. Ogrizek sta predložila še nekaj resolucij za gospodarsko povzdigo oblasti. Sprejete so bile vse resolucije in končno tudi poročilo oblastnega odbora soglasno.

Nato so bile potrjene vse pogodbe predložene po oblastnem odboru in je bila predložena uredba o ustanovitvi ter o volilnem redu okrajnih cestnih odborov na Koroškem, v Prekmurju in Medimurju.

Tajnik je prečital več predlogov in interpelacij poslancev, nakar je bila seja zaključena ob 13.45 in odgođeno zasedanje na nedoločen čas. Popoldne zboruje finančni odsek.

202 — 188 — 168

RAPIDNO PADANJE VLADNE VEČINE V NARODNI SKUPŠČINI. — VEDNO TEŽJI POLOŽAJ VLADE.

BEograd, 5. novembra. Vladna večina je sicer sinoči po nenavadno viharji razpravi odklonila tako dr. Krajačev predlog glede predložitve zakona o davčni reformi kakor tudi predlog o obtožbi proti notranjemu ministru Vukičeviću, vendar pa je rezultat glasovanja močno presenetil tudi vladne kroge same. Vladna večina je namreč padla od prvotnih 202 na poznejših 188 sedaj že na 168 glasov. Splošno se domneva, da je skupščinski predsednik dr. Perić predvsem pod vtisom tega dejstva umaknil svoj predlog glede izključenja poslance Stjepana Radića za več sej. Vladna večina se pač več ne čuti sigurna.

Veličasten ža'ni sprevod Milene Žeravove

Odkar je spremlj slovenski narod svoja duševna velikana Antona Aškerc in Ivana Cankarja na zadnji trnjevi poti, Ljubljana ni več videla tako veličastne žalne manifestacije, kakor včeraj popol dne, ko je nastopila pot večnega počitka žena, ki v življenju ni poznala počitka — Milena dr. Žerjavova.

Na Kongresnem trgu se je pred hišo žalosti okoli 20.000 ljudi poklonilo manom vzorne slovenske žene, matere in javne delavke, ki je ležala med krizantemami, nageljčki in zelenjem. V žalnem sprevodu je bila elita ljubljanske družbe, med drugimi: divizijski general Kalafatović, veliki župan dr. Vodopivec, mestni komisar dr. Menceinger, oblastni odbor, vsi ljubljanski konzuli, narodno ženstvo z dvorno damo Franjo dr. Tavčarjevo in reprezentanti številnih korporacij, institucij in društev s rapori. Iz Beograda je dospel kot zastopnik poslanskega kluba SDS minister n. r. dr. Krizman z narodnim poslancem dr. Krajerjem, iz Zagreba predsednik tamkajšnje oblastne organizacije SDS dr. Lubbo Tomasić, zagrebško narodno ženstvo pa je zastopala soproga nar. poslanca Več. Vilderja, Mariborsko oblastno organizacijo SDS sta zastopala predsednik dr. Lipold in oblastni poslanec Lovro Petovar. Zbrani so bili dalje skoro

Vodja samostojnih demokratov Sve tozar Pribičević je izjavil novinarjem o včerajšnji seji, da je ta seja dokazala, da je padla vladna večina, ki je znašala še pred kratkim 202 glasa, sedaj na 168 glasov. To se pravi z drugimi besedami, da ima vlada komaj še 9 glasov večine. Padec pa je še tembolj značilen, ker je šlo za izredno delikatno stvar za Vukičevića. Zelo značilno je dalje, da Davidović in velik del demokratov niso hoteli glasovati, temveč so demonstrativno zapustili dvorano. Prišli smo sedaj že tako daleč, je zaključil Pribičević, da označujejo radikali vsak predlog, ki stremi po gospodarskemu ozdravljenju ozemlja na levem bregu Save in Drine, kot upor proti Srbom.

vsji napredni prvoboritelji Slovenije, aka demska mladina, ženska realna gimnazija korporativno in nepregledna množica občinstva. Usoda je hotela, da se je moral Sokol I s svojim novim praporom, ki je bil prvič na ulici, pokloniti ravno nad odprtim grobom svoje kumice. Južno pročelje Sokolskega doma na Taboru, kjer se je ustavil žalni sprevod, predno je krenil na pokopališče, je bilo pregrnjeno z velikim črnim zagrnjalom. Tu se je podstarosta br. Josip Turk z ganljivim govorom poslovil od žene-Sokolice, ljubeče starostinje, ki je pomagala graditi ponosni Tabor.

Ob svežem grobu so se odigravali pretresljivi prizori. Med glasovi turobnih pesmi in žalostinke sokolske godbe se je mešalo ihtenje množice, ki je občutilo enako bol in gorje s kruto udarjenim poslancem dr. Žerjavom in njegovimi otroci.

Zadnji solnčni žarki so pozlatali Ljubljansko polje, ko so pričele padati prve grude na zadnji tesni dom gospe Milene.

Al'ehin-Capablanca

Štiriindvajseta partija Al'ehin-Capablanca v borbi za svetovno šahovsko prvenstvo je končala po 40. potezi remis. Stanje je torej še vedno 4 : 2 za Al'ehina, 18 parti pa je končalo remis.

Vprašanje državnih nabav na račun rep. Srbije

POTREBA KONTROLE NARODNE SKUPŠČINE.

Znano je, da Nemčija odplačuje v mirovni pogodbi določeno vojno odškodnino, na kateri je udeležena naša država s 5%, deloma tudi z dobavo raznih industrijskih izdelkov. Na ta račun je dobila naša država doslej razne predmete, deloma za državne potrebe, deloma za potrebe za sebnikov v Srbiji in Črni gori, ki so jim sodišča priznala pravico do vojne odškodnine in ki so dobili v to svrhu obveznice vojne odškodnine, s katerimi so sprejete predmete plačevali.

Pretežno se je doslej nabavljalo iz Nemčije na račun reparacij pač za državne potrebe. Te nabavke so bile za državo nedvomno velikega pomena, saj smo dobili iz reparacij okrog 500 novih lokomotiv in okrog 10.000 novih vagonov. Če pomislimo, da naš železniški promet vkljub temu še zelo trpi na pomanjkljivosti in da se vedno znova pojavljajo pritožbe radi pomanjkanja vagonov: Kaj bi šele bilo, da nismo dobili iz reparacij gori navedene velike množine vagonov? Da je prejela država na račun reparacij tudi mnogo materiala za mostove, za popravila železniških prog in drugih stvari, ni treba obširneje razpravljati. Pripomnimo samo še, da imamo iz istega naslova v državi že tudi nekoliko avtomatskih telefonskih central in da dobimo v kratkem novo v Mariboru.

Ne smemo si pa prikrivati, da se je vprašanje dobav na račun reparacij že tudi grdo zlorabljalo. Razine korpucijske afere so s tem v zvezi. Nabavilo se je marsikaj, kar nam niti najmanj ni potrebno, morda v veri, da nas reparacijske dobave itak nič ne stanejo in da zato lahko vzamemo tudi stvari, ki bi nam morda ne bile potrebne. To je seveda popolnoma krivo, kajti, četudi za dobave iz reparacij država ničesar ne plača v gotovini in radi tega protivrednost teh dobav ne pride med proračunske postavke, se vendar za označeno proti-

vrednost zmanjšuje naša kvota, katero moramo dobiti po mirovni pogodbi in po sporazumni reparacijske komisije. Nemčija ima za vsako leto vnaprej določeno, koliko mora posameznim državam dobaviti na račun reparacij. Ako naša država izčrpa svoj delež z nabavkami nepotrebnih ali manj potrebnih predmetov, je jasno, da je to na škodo celote. Če smo n. pr. nedavno čitali poročilo, da bomo na račun reparacij ustanovili v Truški gori meteorološko postajo, kakoršno ima v Evropi samo še ena država, je to gotovo stvar, ki je ne more odobravati noben trezno in gospodarsko misleč državljan. Ako bogatejšje in gospodarsko močnejše države nimajo takih naprav, je to gotovo za našo državo luksuz, vsaj dotlej, dokler smo v tako težki gospodarski krizi. Za 30 milijonov dinarjev, za koji znesek se bo v slučaju te dobave znižala naša reparacijska kvota, bi si lahko uredili vsaj eno lepo luko, kar je za nas gotovo važnejše nego najlepša meteorološka postaja Evrope. Treba tudi kot zelo pogrešno konstatirati dejstvo, da se nabavke na račun reparacij — brez ozira na one za privatne osebe — vrše po večini za kraj v Srbiji in Črni gori in sicer tudi še danes, ko je že davno reparirano, kar je bilo od Nemcev porušeno.

Treba je vsekakor napraviti konec zlorabam in zato je potrebno, da imata narodna skupščina in javnost možnost točne kontrole nad reparacij skimi dobavami. V to svrhu pa se morajo nabavke na račun reparacij istotako, kakor vsi drugi izdatki, vnesti v državni proračun. Dozdaj smo dobili od Nemčije na račun reparacij že več milijard dinarjev, a naši javnosti doslej ni znano, kaj vse smo za ta znesek prejeli.

V interesu države in celotnega našega narodnega gospodarstva je, da se temu stanju napravi konec.

Mestni parki v Mariboru

To je že tako v mestih; vsak dan srečavaš po istih ulicah ob istih urah iste ljudi; po zunanosti, po licu jih poznaš; tudi po večji ali manjši njihovi živahnosti; po bistvu, značaju, po življenjskih razmerah pa ti ostanejo tuji. Drevesa in grmovi po naših parkih so tudi taki naši znanci. Dan za dnem, leto za letom, v vsakem letnem času jih vidimo; na istem mestu stoje, mi pa drvimo mimo njih; naši znanci so; toda samo po zunanosti; vemo, katero drevo prej cvete, katero prej izgubi svoj kras zelenega listja; drugače pa so nam tuji; niti njihovega imena ne poznamo. Drugod imajo na drevesa, grme in cvetlice pritrjene tablice po drevoredih, da mimoidoči šetalec lahko sproti izve tudi to, kako se zeleni prijatelj, ki nas, ob stezi stoječ, prijazno pozdravlja, imenoma piše.

Sedaj pa nam je znani veliki prijatelj narave in naše mladine, g. Jaka Zupančič, ravnatelj mariborske realne gimnazije, na mah odpomogel iz zadrege, nam, ki smo vsako jutro zeleno pobarvane prijatelje pozdravljali, pa nismo vedeli, kakor se pišejo, pa posebno še naši ukaželni mladini, ki bo morala njihova imena poznati vsaj v slovenskem, če že ne tudi v latinskem jeziku.

V lični, zeleni oblekici, vsebini primerni, se nam predstavljajo Zupančičevi »Mestni parki v Mariboru. Imenik in kratek popis dreves in grmov.«

S to knjižico v roki se bodo sedaj vsi, ki hočejo drevesa in grme naših parkov, njihova imena, cvete in plode spoznati, z dvojnimi užitkom sprehajali po naših lepih drevoredih in bodo tako brez truda širili in poglabljali svoje znanje v tem pogledu. Zlasti za našo mladino bo ta vodič dobrodošla pripomoč za spoznavanje dreves in grmov. Vodič ima tri priloge, obsegajoče načrte starega, nove-

ga in magdalenskega parka ter Slomškovega, Jugoslovenskega in Zrinjskega trga. V teh načrtih so vsa drevesa in grmi zaznamovani s številkami; spredaj v besedilu pa najdeš pod istimi številkami latinsko, slovensko in nemško ime istega drevesa ali grma in še druge zanimive podatke o njem. Po nobeni drugi knjigi si oni, ki se zanima za naša drevesa in grme, praktično ne bo mogel tako hitro in s tako malim trudom o njih toliko in tako temeljito naučiti, kot po Zupančičevem vodiču. Gospod ravnatelj si je stekel mnogo zaslug, izpolnivši dosežaj zevajočo vrzel. Sezite po tej lepi, zeleni knjižici; nikomur ne bo žal. Izdalo in založilo jo je »Olepševalno in tujskoprometno društvo za mesto Maribor in okolico« ob svoji petdesetletnici. Papir je najboljšje kakovosti, isto velja o tisku.

Dr. Fr. M.

Nov brzovlak Beograd—Zagreb.

Generalna železniška direkcija namerava uvesti s 1. januarjem prihodnjega leta nov direktni brzovlak na progi Beograd—Zagreb in Beograd—Niš. Ta vlak bi bil najhitrejši v naši državi. Vozil bi povprečno 80 km na uro in bi se do Zagreba ustavil samo štirikrat. Voznja od Beograda do Zagreba bi trajala torej samo 8 ur, cene pa bi bile iste, kakor na ostalih brzih vlakih. Ta vlak bi prihajal v Zagreb samo enkrat dnevno.

Prevoz krompirja čez Trst.

Italijanski posebni delegat za fitopatologijo v Trstu opozarja vse zainteresirane, da morajo biti izvozna in imanjstvena izpričevala pri pošilkah s krompirjem, ki se prevažajo čez italijanski teritorij, izdana od fitopatoloških oblastev dežele izvora, pri nas Drž. kemično preizkuševališče in ne od kakih drugih institucij ali oblastev. Izpričevala sama morajo biti izstavljena razen v jeziku dotične države tudi v italijanski ali francoski, kakor so tudi italijanska izpričevala, ki se izdajajo za inozemstvo.

Mariborski in dnevni drobiž

Vlaganje kandidatnih list za občinske volitve v Mariboru.

Sreski poglavar v Mariboru levi brag razglasa, da se bodo kandidatne liste za obč. volitve, ki se vrše dne 18. decembra, vlagale pri poglavarju počenši prihodnji dan po pravomočnosti volilnih imenikov od 8. do 14. ure. Pravomočnost volilnih imenikov se bo posebej razglasila. —

Prof. Hugo Strache.

Na Dunaju je umrl — zadet od kapli — redni profesor na tukajšnji tehniki, dr. Hugo Strache, svetovnoznani strokovnjak na polju plinotehnike. Pokojnik se je mučil letošnje poletje tudi v Mariboru in je delal v tukajšnji plinarni poizkuse s posušenim premogom. Spih so se mu naši kraji silno priljubili, posebno pa Slovenske gorice. —

Danes koncert Kola.

Ponovno opozarjamo, da prične današnji koncert zagrebskega Kola točno ob 20. uri ter prosimo občinstvo, da prostore pravočasno zasede. Po pričetku izvajanja ne bo mogel nihče več v dvorano. —

Mestni avtobusni promet.

Kako potreben je bil v Mariboru mestni avtobusni promet za občinstvo, dokazuje vsak dan večja frekvenca. Povprečno se poslužuje avtobusnega prometa dnevno okrog 1.500 ljudi. Podjetje dela sicer težko konkurenco izvoščkom in privatnim avtom, toda to je bilo neizogibno. Kakor so se morali svoječasno podeželski vozniki umakniti železnici, tako bo nedvomno avtopromet skoro v polnoma zatrl obrt izvoščkov v mestu. Tehnika pač napreduje in ne pozna nobene ovire. Kakor se nam poroča, prispe danes iz Ljubljane še en Chevrolet-avto, tako da bodo istočasno vozili trije, v kratkem pa še štiri avtomobili. Zanimivo je, da se kljub nenavadnemu živahnemu prometu še ni pripetila dosežaj nobena nezgoda. —

Požarno ogledovanje mesta.

V prihodnjih dneh začno poslovati komisije za požarno ogledovanje mesta, ki bodo tudi ugotovile, v koliko se je ugodilo raznim predpisom požarnopolijskega in sanitarnega značaja, izdanim na podlagi ugotovitev lanskega ogleda. Hišni posestniki oziroma njihovi namestniki morajo skrbeti, da so komisiji lahko vsi v poštev prihajajoči prostori hiše, kakor podstrešje itd. dostopni. —

Mariborsko zgodovinsko društvo.

Sinoči se je vršil ob bolj pičli udeležbi 18. redni občni zbor Zgodovinskega društva. Predsednik dr. Fran Kovačič je podal poročilo o društvenem delovanju za tri leta nazaj ter omenil, da pridobiva društveno glasilo na naročnikih in da je društvo stopilo v stike s tu- in inozemskimi zgodovinskimi institucijami. Posebne pozornosti je vreden arhiv, kateremu je tudi mestna občina odstopila svojega. Tajnik dr. Glaser je poročal o podrobnem društvenem delovanju. V preteklem letu se je pridobilo 72 novih članov. Blagajnik, višji ravnatelj Vrabl, je v svojem podrobnem poročilu primerjal letošnje postavke s prejšnjimi ter ugotovil zboljšanje v sled podpor — državne 15, mestne pa 6 tisoč dinarjev. Dohodki iz članarine so pa tako nizki, da krijejo komaj polovico stroškov društvenega glasila. Primanjkljaj krijejo podpore. Stari odbor je ponovno izvoljen na tri leta, na novo izbrani so pa za namestnike: okrožni sodnik dr. Travner, prof. Baš, prof. Orožen, za preglednike računov pa: drž. pravnik dr. Jančič, ravnatelj realke Zupančič in okrajni glavar dr. A. Trstenjak. —

Kakšen bo konec naše zemlje?

Ali bo propadla od mraza? Ali bo trčala v drugo zvezdo? Kdo ni radoveden? Pridite v Grajski kino danes 5. tm. ob 5. uri ali jutri v nedeljo ob 10. ali 11. uri dop. in za 3 Din vam bo rešil to uganko kulturni film: Zvezde na nebu. —

V restavraciji »Pri treh ribnikih« v nedeljo 6. PRVO-VRSTNI KONCERT PRVONI Priložnost za ples. — Pojedina pitenih klobas in domačih kradov. Dobra vina. Pivo v sodčih

Četrto planinsko oporišče na Pohorju.

Že dalj časa je imela mariborska podružnica SPD v načrtu izgradnjo četrtega turislovskega oporišča na Pohorju v bližini Ribniških jezer, katero bi prišlo zlasti v poštev v zimskih mesecih za gojitev smučanja na skrajno ugodnem terenu prostrane sosesčine. Predpriprave so dozorele tako daleč, da odide jutri na lice mesta komisija, sestojeca iz članov upravnega odbora in raznih strokovnjakov. Komisija bo določila prostor, kjer se bo že spomladj pričelo za gradnjo. Z novo planinsko kočjo bo pohorska turistika, ki zavzema vedno večji obseg, mnogo pridobila in odkrila ljubiteljem narave nove le malo znane zapadneje predele našega Pohorja. —

Zadoščenie za grdo obrekovanje.

Glede na naše poročilo o procesu dr. Mrgole sledeče pojasnilo s prošnjo, da t. m. v Mariboru, nam je poslal g. dr. Mrgole sledeče pojasnilo s prošnjo, da je objavimo: »Smisel pasusa poročila, da je Tombak trdil, da ni imel namena dr. Mrgoletu škodovati in da je ta ves obupan izjavljal, kako si škodo mu je napravila inkriminirana nota, je po-zrešena. Ko je moj zastopnik g. dr. Lašič vložil tožbo proti Davorinu Tombaku, se mi je ponovno prigovarjalo, prej kakor tudi pred obravnavo, da bi se poravnal, kar pa sem vsakokrat odklonil. Ko se me je pa še med razpravo parkrat vprašalo, sem do skrajnosti razburjen, ne pa obupan, izjavil, da s človekom, ki mi je moralno in materialno toliko škodoval, ne morem sklepati poravnave. —

Vidovičev klub v Mariboru

namerava otvoriti večerno šolo tudi za višje razrede realne gimnazije. Otvoritev je seveda le tedaj možna, ako bi se prijavilo dovolj resnih reflektantov, ki bi bili voljni vztrajati do konca pouka. Dnevne pouka določijo učenci na skupnem sestanku. V večerni šoli bodo poučevali sami priznani profesorji tukajšnjih srednjih šol. Vabijo se vsi, da se pisмено prijavijo na naslov tajnika kluba: Julij Gorup, Sodna ul. 26. Predpogoji za vstop je dovršitev 4 razredov srednje šole. —

Javna zahvala.

Udruženje vojnih invalidov v Mariboru se javno zahvaljuje vsem darovalcem, ki so prostovoljno prispevali za kritje stroškov o priliki ureditve zapuščenega vojaškega pokopališča v Pobrežju. Nabralo se je skupaj Din 795, stroškov pa je Din 1430, torej primanjkljaj Din 635. Nadalje javna in iskrena zahvala tvrdki in vrtnariji Džamonija za naklonitev raznih cvetlic, s katerimi je vse vojaške grobove strokovnjaško okrasila. —

Zveza privatnih nameščencev v Mariboru

priredi danes otvoritveni ples z domačo zabavo. Vsi privatni nameščenci in njih prijatelji ste vabljeni! Začetek ob 20. uri. —

Ure, zlatenina na obroke

brez poviška. Ilger, Maribor, Gosposka ul. 15. — 12-a

Čitraški koncert!

Prvi mariborski citraški klub priredi dne 13. novembra ob 16. (4.) uri v mali dvorani Narodnega doma velik citraški koncert. Izvajali se bodo komadi v zboru 14. citer, celo gosli, kitara in zvončki, kakor tudi kvarteti, terceti, dueti. Za obilno udeležbo prosí odbor. 1562

Specijalist za ženske bolezní in porod dr. Benjamin Ipavic

zopet ordinira v Gosposki ulici št. 46 od 10. do 12. in od 15.—16. (3.—4.) ure. 1600

Večerni kuharski tečaj za odrasle

se prične 14. novembra na zavodu »Vesna« v Mariboru. Informacije se dobijo dnevno od 10.—11. ure pri ravnateljstvu. — 1557

Martinov večer

priredi dne 5. novembra društvo »Jadrane« v dvorani Zadrugne gospodarske banke. — Spored pester, vstopnine ni.

Prva čalanka s plesom

v nedeljo dne 6. novembra v Palais de danse. — 1576

Misli ob koncertu kaznjencev v Mariboru

NOVA POTA V VZGAJANJU PADLIH LJUDI. — NAMESTO MUČIL SREDSTVA ZA SRČNO VZGOJO.

Mariborsko podporno društvo za odpuščene kaznjence priredi v nedeljo, dne 6. novembra dopoldne II. javni koncert v kaznilnici. Ker je lanska prireditelj te vrste bila za Maribor nekaka mala senzacija, za pravne in pedagoške kroge pa posebnost, ki je radi svojega paradoksnega videza vzbudila obilo pozornosti, me je zamikalo, da napišem nekoliko načelnih misli o glasbenem kulturu v kaznilnici.

Ne samo radi sebe kot človeka, marveč tudi radi tistih, do katerih ima kot družabno bitje gotove obveznosti, je potrebno, da je kaznjencev podrejen takim vzgojnim sredstvom, ki v njem vztrajno in z uspehom dramijo njegov boljši »jaz«. — Kakor so zavrgla moder na vzgojna načela pri mladini »cmakasto zapoved: Roke na klop«, tako tudi — sicer polagano in previdno — pronicalo v kaznilniško vzgojo dobrohotna načela spoznanja, ki bodo sčasoma popolnoma ovrgla zastarelo mnenje, da se more kaznjencev dobrega naučiti, ne da bi moral zato dobro spoznati. Ta deviza spada v srednji vek, ko so »vzgaiali« jetnike na mučilih. Namesto mučil, ki so nekoč silila kaznjence k učenju dobrega, poznavajo danes po kaznilnicah blažja sredstva, ki z neodoljivo močjo vzbujajo v padlih ljudeh zanimanje za spoznavanje samega sebe, vzrokov svoje žalostne usode in novih sončnih poti, ki vodijo v boljše življenje. Ali nima tako spoznanje večje in trajnejše vrednosti, ker je porojeno iz lastnega hotenja, kakor prisiljeno naučenje »poboljšanja«, ki traja navadno do prve ugodne prilike za novi zločin?

Eno izmed najmočnejših in obenem najuspešnejših novih vzgojnih sredstev za kaznjence je glasba. — Največini in najopasnijim telesnim ranam zdravilniki posvečajo navadno najnežnejšo in najobzirnejšo nego. Takisto je z zdravljenjem globokih duševnih ran, od katerih so pač najglobokejše tiste, ki jih zaseka v človeško naravo zločin. Kakor gobavci so ločena nesrečna bitja ječ od ostalih ljudi. Velika je nevarnost, da se radi začasne zaslužienosti v njih vkorenini trajna zavest, da zanje ni mogoče nobeno zblizanje več s pošteno človeško družbo. Simptomi tega razpoloženja se kolikortoliko pojavijo pri vsakem obsojencu, ko prestopi prag kaznilniškega zidovja. Toda glejte! Tam, kjer obide ubogo žrtev občutek največje osamljenosti, kjer se pretirajo poslednje vezi z zunanjim svetom in sprejmeo jetnika mrki pogledi oboroženih ječarjev ter tisto neizprosno rozljanje težkih ključev, ki se tako ledeno dotika srca, — za vsem tem drhte čudoviti glasovi daljne pesmi. S kolikim koprnenjem prisluhne ponižano srce trpečim se melodijam, ki vabijo spomine v davno preteklost in na lahkih krilih nosijo misli iz tópe sedanjosti v sončno bodočnost! Nikjer in nikoli ni pesem tako bogata, dragocene vsebine, kakor v zapuščenih urah srčne osamljenosti. So zakrknjenci, pri katerih ne zaleže še tako dobrohotna beseda in ki s tadvratnim odporom kljubujejo tudi najostrejšim sredstvom, ki jih dopušča zakon; a vpliv pesmi se ne morejo braniti. Z zaupudenjem strmé v njeno skrivnostno kraljestvo. Zagledajo se v tiste lepe, davno doživljene čase mladosti, ki jih odkriva njihovim blodnim dušam nežna nevidna roka in jim kliče v spomin srečne dogodke neomadeževanega detinstva. Sladka bolečina jim stisne srca, nenadoma se jim stoji po nečem velikem, izgubljenem. In nehote se dvigne njihovo hrepenenje na pot za izgubljeno srečo. To hrepenenje je tisti boljši del človeka, v katerem se zrcali »lice božje, ki celo v največjem hudodelcu popolnoma ne zaide«. Treba je le primernega netiva, da se to lice vneme in zažari; razsvetljuje bo najtemnejše kote padlih duš, zacelilo še tako ostudne rane, potiskalo in dvignilo bo v srčnih prepadih pokopane zaklade. — Tako začne blagodejni vpliv Lepote vršiti v kaznjencev npravn prepoved in nadaljuje svoje delo z večjo gotovostjo, uspeha, kakor suro-

vo in težko izdržavanje kazenskih mer samotne celice, pota, trdega ležišča.

Vodilni faktorji mariborske kaznilnice se gotovo ne zavedajo, koliko so dali kaznjencem, ko so jim dali pesem. A dali so jo v najboljši veri, da bi služila plemenitim namenom srčne vzgoje. Bedni izobčenci so jo hvaležno sprejeli, jo vzljubili in sedaj lo goje z iskrenim navdušenjem. Da se je poskus uvedbe glasbe med vzgojna sredstva mariborske kaznilnice odlično posrečil, o tem pred drugim javnim koncertom kaznjencev ne more biti nobenega dvoma več.

Program prireditve bo kvalitativno nad lanskim. Na sporedu je med drugim tudi Nedvedova »Popotnikova pesem«, ki je znana po svoji učinkoviti melodioznosti in čuvstvenosti. Pevske koncertne točke bodo vezane z deklamacijam in izvajanju orkestra. —

Sedma obletnica rapalskega dne

Rojaki! V soboto, dne 12. nov. 1927 je sedma obletnica žalostnega rapalskega dne. Tega dne je bila sklenjena pogodba, ki je odtrgala od nas 600.000 naših bratov v Primorju.

Naša dolžnost je, da se v teh dneh spominjamo bratov in sester pod vlado Italije, ki žive tam v težkem in brezpravnem stanju, in da dvignemo svoj glas proti nekulturnim krivicam, ki jih trpijo ljudje našega rodu pod vlado in pritiskom brezobzirnega in nekulturnega fašizma.

Pod vlado italijanskega fašizma je izgubil naš narod vse svoje pravice. Naš jezik je izgnan iz šol, naš tisk se omejuje in uničuje z vsemi sredstvi, naši ljudje se preganjajo, skratka, italijanska vlada izdaja uradne odloke, s katerimi hoče na mah zatreti vsako sled naše kulture in našega jezika, vse kar si je naš človek tekom stoletij ustvaril z lastno močjo in pridnostjo.

Vseled teh v nebo vpiljočih krivic moramo prav vsi in odločno izjaviti, da svojih zaslužjenih bratov ne moremo in ne smemo pozabiti in da nobena državna meja nima moči in pravice, da bi izbrisala kulturno, narodno, jezikovno in krvno sorodstvo.

Mi vsi smatramo, da krivice, ki jih oficijelna in neoficijelna Italija dela pripadnikom našega naroda v Primorju, niso le krivice prizadete primorskim Hrvatom in Slovencem, ampak celokupnemu našemu narodu.

Zato naš narod mirno in dostojanstveno zahteva človeških pravic tudi za svoje neosvojene brate, ter hoče iste s svojim neumornim in smotrnim delom tudi doseči.

Pokrajinski odbor Jugoslovanske Matice v Ljubljani prosi vsa kulturna in narodna društva širom domovine, da se s predavanji spominjo o priliki rapalskega dne naših zaslužjenih bratov in sester. Kot spominski dan je določena sobota odnosno nedelja dne 12. ali 13. nov. 1927. Ta dan naj bodo po vsej Sloveniji, tudi v njenih najoddaljenejših gorskih kraljih, spominski govori o zaslužjenih bratih in sestrah. Jugoslovanska Matica prosi, da se ta dan priredi v celi Sloveniji narodna zbirka pod naslovom »Dinarski dan«. Vsakdo, ki čuti narodno, naj daruje ta dan vsaj 1 Din. za narodne obrambne namene.

Rojaki! To Vam sporoča ob sedmi obletnici rapalskega dne Jugoslovanska Matica s prošnjo, da z besedo in dejanjem podprete njeno delo.

Produkcija in konzum premoga v Jugoslaviji

Produkcija premoga v Jugoslaviji stalno narašča in že štiri leta presoga 4 milijone ton. Klub temu naša industrija in promet konsumirata več in sta deloma odvisna od uvoza, zlasti kar se tiče uporabe finejših vrst premoga (antracita). Leta 1920 je produkcija znašala 2,888.000 ton, l. 1921 3.091.000, leta 1922 3.729.000, leta 1926 pa 4.141.000 ton, dočim znaša uporaba 4.291.000 ton. —

Tel. 329 KINO UNION, MARIBOR Tel. 329

od dancs naprej do torka večfilm. senzacij in vratolomij

Eden proti vsem

v glavni vlogi Carlo Aldini

Prihodnji program „LJUBAV“

6 a Elizabeta Bergner, največja filmska tragedkinje sveta!

Sport

Nadaljevanje prvenstva

ISSK Maribor : TSK Merkur.

Jutri ob pol 15. se srečata v prvenstveni tekmi najmočnejše in najsibkejše moštvo mariborskega okrožja — Maribor:Merkur. Ni dvoma, da si bo Maribor pridobil nadaljni dve točki in se plasiral na vodstvo tabele. Pričakovati je celo, da doseže Maribor v jutrišnji tekmi rekordno število goalov, ter dokaže, da razpolaga s kvalitativno prvovrstnim moštvom. Načelstvo Maribora je moštvo nekoliko pregrupiralo in v napad pomaknilo v strelu sigurnega in prodornega Kirbiša, dočim bo njegovo mesto na centerhalfu zaupano simpatičnemu Košenini. Ostala mesta ostanejo neizpremenjena. V goalu nastopi tokrat Kovačič, ki se je že ponovno izkazal enakovrednega dolgoletnemu in najstarejšemu članu Maribora — Geuerju.

TSK Merkur nastopi v običajni postavi in bo skušal vsaj defenzivno zadržati nasprotnika. Sicer nima nobenih izgledov, vendar utegne imeti srečnejši dan, kot pri dosedanih srečanih, v katerih je trikrat zaporedoma podlezel pičlo poražen, kar je v dveh slučajih pripisati samo smoli.

Neenake moči nasprotnikov ne bodo zahtevale sicer najboljših igr, toda čim večji bo odpor šibkejših, tem bolj se bo stopnjevalo prizadevanje močnejših, kar bo napravilo srečanje dovolj zanimivo.

SK Ptuj : SK Železničar.

V Ptuj bo mariborsko moštvo »Železničarja« odigralo prvenstveno tekmo proti SK Ptuj, ki si je v dveh srečanih pridobil tri točke. Za tekmo vlada v Ptuj in ostalih sportnih krogih veliko zanimanje, ker pade jutri odločitev o definitivni zasedbi tretjega mesta v tabeli, za katero se resno poteguje SK Železničar. Sicer mu ne odrekamo izgledov na zmago, vendar je SK Ptuj na svojem igrišču izredno odporno moštvo in je že šestokrat spravilo daleko močnejša moštva v zadrego. Torej so izgledi vsekakor dvomljivi in za »Ptuj« skoraj ugodnejši, kajti razen domačega materiala razpolaga moštvo tudi z nekaterimi vojakci, ki so moštvo precej ojačili. Vsekakor se bo bila ogorčena borba in bo zmago več ali manj odločilo naključje, sicer pa večja požrtvovalnost.

Maribor rez. : Merkur rez.

Ob 13. nastopita rezervi Maribora in Merkuria v predtekmi. — Ob 10. dopoldne bo odigrala prva mladina prijateljsko z rezervno Svobode.

ISSK Maribor — nogometna sekcija. Prvo moštvo nastopi v sledeči postavi: Kovačič; Koren, Tonček; Hreščak I, Košenina, Prevolnik; Pepček, Kirbiš, Pavlin, Hreščak II, Čmrl; rez. Lajoš, Rezerva; Geuer; Novšak, Pliberšek; Bertonec; Jože, Janžekovič; Sara, Lalič; Jug-Tonček, Jakšič.

MOLNP (službeno). MO poziva igralce: Brumen (Ptuj), Oman (Svoboda), Lešnik L. (Rapid), Laznička Tonček (Maribor), da se zanesljivo zglase v ponedeljek 7. t. m. ob 19. na seji MO pri Zamorcu.

Dnevnik Dostojevskega.

Muzej Dostojevskega v Moskvi je dobil nedavno dosele neznan rokopis Dostojevskega, dnevnik iz leta 1860. Slavni pisatelj je omenjeno delo daroval svoječasnemu gospe pomorskega častnika in pisatelja Sagulejeva. Ko je gospa Sagulejeva leta 1898 umrla v Petrogradu, so dnevnik dobili njeni daljni sorodniki. Iz zapiskov v omenjenem dnevniku je razvidno, da se je Dostojevski vrnil iz sibirskega preznanstva duševno čil, ne pa strit in zlomljen, kakor se je splošno domnevalo.

Iz študijske knjižnice v Mariboru

Priobčute Janko Glaser.

I.

* Almanah (Kraljevine SHS). Sestavio i uredio Viktor Manakin, Zagreb 1921. — (II 700.)*

Bilimović A.: Jugoslavien. Breslau 1927. (II 793.)

Brezigar M.: Osnutek slovenskega narodnega gospodarstva. V Celju 1918. (1.207.)

Capuder K.: Naša država. Maribor 1919. (15.373 — 1.)

Cvijić J.: Balkansko poluostrvo i južnoslovenske zemlje. Zagreb 1922. (1.222.)

* —: Karst. Beograd 1895. (656.)

—: La Péninsule Balkanique. Paris 1918. (655.)

Erjavec F.: Slovenci. V Ljubljani 1923. (1.076 — 6.)

Krebs N.: Länderkunde der österreichischen Alpen. Stuttgart 1913. (1.224.)

Lakatoš J.: Jugoslavija u svetlu statistike. Zagreb 1919. (II 1.240.)

Lukas F.: Geografija Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Zagreb 1922. (1.208.)

Matl J.: Die Agrarreform in Jugoslavien. Berlin-Breslau 1927. (662 — 8.)

Melik A.: Jugoslavija. Ljubljana 1921—1923. (1.034 — 5, 6, 11—14.)

Niederle L.: Slovanski svet. V Ljubljani 1911. (1.237 — 3.)

Partsch J.: Mitterleuropa. Gotha 1904. (1.227.)

Philippson A.: Das Mittelmeer-gebiet Leipzig-Berlin 1914. (682.)

Pittard E.: Les peuples des Balkans. Paris-Neuchatel [1921]. (1.199.)

* Rečnik mesta (Kraljevine S. H. S.). Beograd 1925. (730.)

Rus J.: Slovenska zemlja. Ljubljana 1924. (522 — 2.)

Suhulze Jena L.: Makedonien. Jena 1927. (II 782.)

Seljan D.: Zemljopis pokrajinali ilirskih. U Zagrebu 1843. (1142.)

Tučan F.: Naše rudno blago. Zagreb 1919. (1196.)

Vestnik, Geografski. Uredili V. Bohinec, R. Savnik in I. Rubčić. Ljubljana 1925. — (1212.)

Weisbach A.: Die Serbokroaten Kroatiens und Slavoniens. Wien 1905. (II 573.)

—: Die Slovenen. Wien 1903. (II 572.)

* *) Ker iz tipografskih ozirov tudi s cirilico tiskane knjige podajam v latinici, jih označujem z zvezdico.

Narodno gledališče v Mariboru

REPERTOAR:

Sobota, 5. novembra. Zaprti vled koncerta Glasbene Matice.

Nedelja, 6. novembra ob 15. uri »Snežulčica«, Otroška predstava. — Ob 20. uri »Čardaška knežinja«. Kuponi.

Ponedeljek, 7. novembra. Zaprti. Torek, 8. novembra ob 20. uri »Pygmalion« ab. D. Kuponi.

Sreda, 9. novembra ob 20. uri »Bajadera« ab. A. Kuponi. Znižane cene.

Abonma za mariborske okoljane.

Prva predstava za ab. D, v katerega so uvrščeni tudi vsi okoljani (iz Sl. Bistrice, Ruš, Fram, Poljskave, Slivnice in Hoč) se vrši v torek 8. novembra. Tega dne stopi tudi tozadevni avtobus-promet v veljavo. Zunanji abonenti bodo dobili pravočasno svoje izkaznice.

Nedelja v mariborskem gledališču. V nedeljo, 6. novembra začenja gledališče s popoldanskimi predstavami. Popoldno ob 3. uri se ponovi otroška igra »Snežulčica«, zvečer ob 8. uri pa se vprizori prvič v tej sezoni priljubljena opereta »Čardaška knežinja«.

Ljudstvo, ki ne sme preživeti 40. leta

PLEME »PODZEMNIH«. — 40. ROJSTNI DAN. — DAN STRAŠNE SMRTI. — VSAKA HIŠA IMA GROBNICO — ŽIVO POKOPANIH.

Ruska sovjetska vlada pridno raziskuje ogromno svoje področje in izkrajev, za katere se svet cele veke ni brigal, prihajajo na dan gorostasnosti — ena fantastičnejša od druge. Največja in najstrašnejša bo pa pleme »podzemnih«, katero je na južnem Uralu odkrila ekspedicija, ki se je po dolgem času in delu te dni vrnila v Moskvo.

»Podzemci« prebivajo v okraju Sarajčika ter so potomci ostankov mongolske »zlate horde«, ki se je po izgubi Astrahana in Kazana zatekla na jug Urala ter tam naselila. To je bilo v začetku 16. stoletja, ko se ruske vlade niso niti malo brigale, kako žive ljudje v gorskih pustinjah. Tekom let so se z Mongoli na jugu zapuščenega Urala pomešali Rusi, ki so iz raznih razlogov zapustili obljudene kraje. V Rusiji je že od nekdaj vse polno čudnih sekt, ki so se umikale v pustinje ter ostale tam popolnoma odrezane od sveta. Uralski jug je bil povrh začetkom 16. stoletja brez gospodarja, ker so Rusi šele leta 1560 osvojili Sarajčik. Ob osvojitvi so sicer namestili nekatere oblastnike, ki so se pa kmalu umaknili v notranost države ter prepustili naseljence usodi in pozabljenju.

V popolni pozabljenosti in brez stikov s svetom se je iz Mongolov in Rusov razvilo posebno pleme s posebnim življenjskim nazorom. Priladniki tega skozi veke zapuščenega plemena se nazivalo »podzemci«. Vera jim je pa ta, da sme biti človek na zemlji samo od rojstva do svojega 40. leta, potem pa mora brez pogojev sam pod zemljo, če ga smrt prej ne pobere. Bogzna, kako je došlo do take verske postave, ki pa ni brez primera v človeški zgodovini. Saj so že bila na svetu ljudstva, ki so jemala življenje za delo nesposobnim.

Pri »podzemnih« ima vsaka hiša globoko klet s »celico smrti«. Ta celica je kakor oltar in vsi vedo že od rane mladosti, da jim je namenjena, če ne bodo umrli pred 40. letom. Grozote smrti živo pokopanih, uničenih od lakote in žeje, se nihče ne zaveda, ali bolje reče: nihče o tem ne razmišlja. To je usoda — in gotova stvar.

40. rojstni dan, je dan smrti za moškega kakor za žensko, za premožnega kakor za reveža. Proti večeru se pripravi rodbina 40 letnika kol izvršitvi strašne verske in usodne dolžnosti s posebnim žalnim obredom. Iz vasi prihajajo v hišo žalosti številni pogrebci, človek, ki mora živ pod zemljo, pa vdanost moli ter se poslavlja od svojcev in prijateljev. Po obredu ga z gorečimi svečami v rokah med molitvami vodijo v klet — v grobnico. Ta grobnica je majhna, v skalo vsekana ali pa močno obzidana celica brez svetlobe z močnim zapahom. Še kratka molitev, kratko slovo in živ mrlič stopi v svoj grob. Vrata se zapahnejo in zapečatijo.

Po postavi strašne vere se od tega trenutka 60 dni ne govori o živo pokopanem. Ko napoči 60. dan, se pa sorodniki in pogrebi zopet zberejo, med molitvami odpečatijo in odpro vrata grobnice ter odnesejo mrliča na pokopališče k slovesnemu pogrebu. Na pokopališčih »podzemcev« je pokopana večina ljudi, ki so dosegli 40. leto.

Med privrženci strašne sekte je moskovska ekspedicija zastoni govorila o grozotah take smrti. Ljudje za vse to niso imeli nobenega razumevanja, pač pa so zatrjevali, da se vse mrliča najde v celicah smrti v naravnost pokojnih legah. Baje se še nikdar ni zgodilo, da bi se v smrtni celici v mukah žeje in ote kdo sam ubijal ali pa da bi bil najden v položaju, ki da sklepati na »strašno« smrtno boje. Na vprašanja, odkod in čemu ta strašna vera, »podzemci« tudi niso dali odgovora. Ekspedicija je pozvala vlado, naj nujno kaj ukrene v odpravo strašne sekte. Vlada je odposlala v Sarajčik svoje organe, da preprečijo z vsemi sredstvi pokopavanje živih, dokler se nesrečno pleme ne zdravi iz svoje strašne blodnje.

100letnica ruskega gledališča

Nedavno se je v Jaroslavu v centralni Rusiji vršila svečana proslava 100letnice ustanovitve tamkajšnjega gledališča. V stari Rusiji je bilo gledališče in vse, kar je v zvezi z zabavo, prepovedano. Skomorohi, ljudske igralce in godbenike, sta preganjala država in cerkev, radi česar je bila ustanovitev ruskega gledališča nemogoča. V 17. stoletju so se nazori znatno spremenili. Car Aleksej Mihajlovič, oče Petra Velikega, je celo sam prisostvoval gledališkim predstavam, toda širšim slojem je oster ostal še dolgo neznan, tudi po reformah, ki jih je uvedel Peter Veliki. Za časa carice Elizabete, hčerke Petra Velikega, je bilo v Jaroslavu ustanovljeno prvo gledališko društvo. Ustanovitelj je bil Fjodor Volkov, ki ga imenujejo očeta ruskega gledališča, čeprav označba ni zgodovinsko popolnoma pravilna. 100letnica je bila proslavljena s tragedijo Šumarokova na enak način, kakor se je uprizarjala v dobi Volkova. Maske, dekoracije in razsvetliava, ki je sestajala iz voščenihi sveč, sploh vse je bilo prirejeno kakor pred 100 leti.

Miška v juhi.

— Mami, Jožek je pa našel miško v juhi... se cmeri Janeček.
— Ali moraš zato takoj pričeti kričati, kakor bi ti kdo kožo odiral?
— Če mi pa Jožek noče dati prav nič od nje...

Roditelji!

Ali ste že premišljevali o tem, zakaj se glasita dva najlepša zemeljska pojma — očina in materinščina?

Oni označuje zemljo očetov, podedovano po dedih, ta govori, katerega so nas učila usta, ki niso nikoli izdala s poljubom.

Oba ta pojma, čez svojo zemnost, naravnost sveta, sta izpeljana iz rodbinskih razmerij, v obeh se skriva večni zakon ljubezni do otrok, kateri veleva skrb za doraščajoče pokoljenje. S kakršno ljubeznijo skrbite za svoja deteta, s takšno se vas bodo spominjala ona. Ako ne zadostuje vaš čas in vaša skrb za vzgojo otrok, potem ne zaupajte dovtelnih otroških duš nikomur razen ljudem, kateri spajajo spoštovanje do očeta z ljubeznijo do očine in vdanost materi z ljubeznijo do materinščine, kajti z izgubo ljubezni do očine in materinščine se izgubi tudi ljubezen do rodbine in roditeljev.

Svet je poln sovraštva. Politični boj se vodi često na nož, boj za delo in kruh ne pozna prizanašanja, toda vsakdo izmed nas veruje trdno — in ne bi mogel obstajati brez te vere — da mora duševna plemenitost nadkričiti globino sovraštva. Potrebno je vcepiti ljudem že od mladih nog čut za človečnost ter bratstvo, tudi napram nasprotniku, prizanesljivost in spravljivost tudi napram zasramovavcu, ako hočemo, da bi naš dom bil zemlja pravega miru.

Sokolstvo je pripravljalo narod na boj za svobodo že v dobi, ko se je na nio le upalo. Širilo je bratstvo in pogumno vzgajalo možgato misel, neglede na politično, versko ali razredno pripadnost. Ženi priznava enako pravico z možem in postavilo, ho je na častno mesto v bojih za svobodo.

Sokolstvo se ne zaustavlja v svojem delu sedaj, ko se je dosegla svoboda, kajti njegov cilj, vzgajati narod v duhu njegovih rodnih tradicij do najvišje možne popolnosti, je večno živ.

Sokolstvo vzgaja doraščajoče pokoljenje k temu, da bi bilo zmogočno obdržati in gojiti polno in neomejeno narodno svobodo ter očino v vsem njenem obsegu. Zato stopa v službo naše države; ne da bi se ponašalo s tem, in sicer z isto požrtvovalnostjo, s kakršno je služilo nesvobodnemu narodu. Spoznali ste v nedavni dobi, da je hodilo po pravih poteh in tako pomagalo doseči cilj, h kateremu so stremela vsa nastojanja naših dedov in pradedov.

In s čim smo zmagali v bojih za svobodo? Z disciplino, vztrajnostjo, pogumnostjo, bratstvom in složno enotnostjo cilja. Tega vsega se učimo v sokolski telovadnici in s telovadbo. Toda ne

samo to; iz vztrajne telovadbe nam izhaja še kot najkrasnejše imetje zdravje, lepota in moč, ki je ni mogoče na drug način pridobiti in nadoknaditi, ako je bila izgubljena. Zdravje in moč ohraniti in polepšati pa pomaga npravost, temelječa na zavestj lastnega človeškega dostojanstva in narodnega ponosa. Brez telesne vzgoje in polnega razviliti vseh telesnih in duševnih moči. Ako hočete imeti razvite svoje otroke zdravo, krasno in sorazmerno, tedaj jih morate pošiljati redno k sokolski telovadbi.

Ne dajte kvariti detinstva svojih otrok predčasno s političnimi, razrednimi in verskimi spori, zaupajte jih onim, katerim so rodbina, narod, očina in materinščina več nego stranka, razred ali cerkev.

Svojih otrok ne pošiljate v šolo le radi tega, ker je to zakonita dolžnost, nego i radi tega, da bi jim koristili, da bi otroci postali redni ljudje in državljani. Pošiljajte na zato enako marljivo v šolo življenja, katera je Sokolstvo, da bi iz njih postali močni, zdravi, lepi, pogumni in dobri ljudje, da bi koristili očini in materinščini — zvesti in hvaležni sinovi in hčere, v katerih srcu ne ugasne hvaležen spomin na vas, spojen nerazločljivo z ljubeznijo do očine in materinščine.

Zaupajte dovtelne duše svojih detet ljudem, ki so z vami ena kri, eno telo, ena duša, ena volja, kateri imajo z vami eden cilj: srečo in dobrobit vaših otrok, srečo in dobrobit bodočih pokoljenj.

Ne pozabite: dete je podobno ptičku. Zato mu ne jemlite pamladi, nego mu privoščite mladostno svežost; ne pristrigajte mu radostnih kril, privoščite mu vzlet; ne hočite imeti v njem žalostnega jetnika — lutko, nego ponosnega, svobodnega, zdravega človeka.

Zato pošiljajte svoje otroke Sokolu! (Po »Vestn. sok. ž. Jeronymovy« priredil M. K.)

Usoda polarskega raziskovalca.

Polarski raziskovalec Friderik Cook, ki je že pred 18. leti trdil, da je dosegel Severni tečaj, je bil pred 6. leti v ameriški državi Arkansas obsoben na dolgoletno ječo radi golufije. Prodajal je namreč delnice velike petroleiske družbe, ki je pa obstojala edino v njegovih domišljiji. Dolga leta je preselil v ječi, sedaj se ga pa pomislili.

Človek gasilca 22kratni morilec.

Iz Londona poročajo, da je pričel proces proti Earlu Nelsonu, »človeku gorili«, ki je osumljen, da je zadavil in pomoril 22 žensk. Sodilo ga bo sodišče v Winnipegu v Kanadi.

Ovratnice, klobuke, srajce, nogavice, galanterijo in modne predmete si nabavite najbolje pri

IGO BALOH
Vetrinjska ulica 18. 865

Naznanjam
cenj. občinstvu, da bom imel vsako soboto in nedeljo krvavice in jetrnice ter mesene petene

klobase
1116

kakor tudi pristna nova in stara domača: ljubomerska in haloška vina. Vsak dan morske ribe. Za obilen obisk se priporoča **Rud. Catuta**, Jadranska klet, Maribor.

Šivilje! Čevliarji!

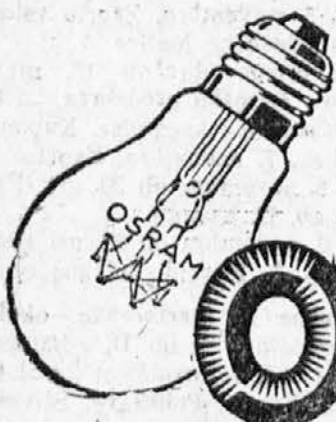
Ako Vam Vaš stroj nagaja potrudite, se v Tattenbachovo ulico 14 in z zadovoljstvom bode spet pričeli z delom. Ne pozabite pa vzeti s seboj prvovrstnega ameriškega olja za mazanje Vaših strojev. 1554

Potrebščine za krojače in šivilje v modni trgovini **ANTON PAŠ - MARIBOR** Slovenska ulica št. 4

Nogavice, rokavice, srajce, kravate, jopice, vso damsko, moško in otroško perilo, volnene veste itd. itd. itd. Strogo solidne cene! 1867 Strogo solidne cene!

Svetla luč, dobra razpršitev svetlobe.

prijetna oblika žarnice, ki jo morete porabiti za vsako svetlobno telo so znaki nove OSRAM-ovske žarnice.

Pristno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirta, vinskega kisa, ezencnega kisa; čaj v zavitkih in odprt dobite po ugodnih cenah v trgovini

JAKOB PERHAVEC - MARIBOR - GOSPOSKA 19

NA DROBNO IN DEBELO Tovarna za izdelovanje likerjev, dezertnih vin in slrupov POSTREŽBA TOČNA

Mali oglasi, ki se štejejo v posredovalne in socialne namene občinstva: vsaka beseda 30 p. Najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in oglaševanje trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p. Najmanjši znesek Din 10.—

Lepa, solnčna soba
z 1 ali 2 posteljami v Maistrovi ulici, parter, v bližini parka in kolodvora, se odda s 15. novembrom. Poizve se v upravi. 1560

Lep solnčen lokal s stanovanjem
obstoječim iz dveh sob, kuhinje in pritliklin se odda v Studencih, Sokolska ul. 6. — Vprašati istotam. 1559

Prodajam
lepo obleko, površnik in zimsko suknjo. Naslov v upravi. 1558

Stanovanje
z dvema sobama in kuhinjo v Mariboru iščem za takojšnjo vselitev. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Stanovanja«. 1556

Prazne in meblovane sobe
oddam. Dušanova 9. Maribor. 1578

Izborna košilo,
po zahtevi tudi dietično, z dnevnim menjavanjem posameznih obilnih porcij in z ozirom na posebne zahteve, se oddaja v sredini mesta. — Ponudbe na upravo pod »Zmerna plača«. 1543

Oglas!
Dne 12. XI. 1927. ob 9. uri dopoldne se vrši pri Sv. Juriju v Slov. goricah prostovoljna javna dražba več glav lepe goveje živine in konj, ki jih prodaja zavpščina po Petru Mesarec. Podrobnejše informacije daje dr. Milan Gorišek, odvetnik pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. 1563

Gostilna in trgovina
na prometnem kraju, 5 minut od žel. postaje, ob državni cesti, se odda s 15. 11. ali 1. jan. 1928 v našem. Naslov pove uprava lista. 1542

Okvirje za slike
najnovejših vrst dobiš le pri specialnem strokovnem zavodu Miho Vahtar, Maribor, Gosposka ulica 24 in 37. 427

Stanovanje
obstoječe iz 2 sob in kuhinje ter pritliklinami iščeta dve mirni, starejši dami. Ponudba pod »Mirna bodočnost 72« na upravo lista. 1541

Vinski hram — Vetrinjska ulica 2.
Danes in jutri v nedeljo domače klobase in izboren vinski mošt. 1575

Izrabite
ugodno praliko, velika izbira plačila množnih interesentov na stanovanje, prazne sobe, lokale, gostilne, trgovine nakup hiš, posestev nudi »Marstan«, Koroška c. 10, prijave ponudnikov brezplačno. 1561

Velika zaloga kuhinjske posode.
Vsaki gospodinjki znano prvovrstno posodo znamke »Herkules«, la. aluminijevo, litoželezno, postekleno, tehtnice, ribeže, sita, deske za testo, valjarje, likalnike, razne oblike za pecivo, kutile za špeccerilo in dišave, kotličke in šibe za sneg, solnike, mlečne kangle, cedila, vedrice, umivalnike, vrče, stiskalnice za cvrtke in krompir, samovare »Phöbus« in druge vrste, škafe, lonce za kuhanje perila in perilnice, jedilno orodje in žlice vseh vrst, jedilne servise iz porcelana, krožnike iz porcelana in kamenine, umivalne garniture in vse vrste steklene robe. — Albert Vicel, Maribor, Glavni trg št. 5. — 15. a

Kupim staro zlato,
srebrn denar, umetno zobovje' po najvišjih cenah. Ilger, Maribor, Gosposka ulica 15. 11. a

POZOR!
Slav. občinstvu naznanjam da dobivam zopet redno sveže kranjske klobase, katere nudim v vsaki količini po zmernih cenah. Gostilničarij dobilo popust. Obenem priporočam vse vrste delikatese. Se priporočam J. Šinigoj, Aleksandrova cesta 18. 1370

Zavore vseh vrst, zvonce, sesalke,

sedeže za kolesa, krmi-
la v poljubni obliki pri

Justinu Gustinčiču
Maribor 1550

Tattenbachova ul. 14

Grafolog-heromantik.

Ako hočete izvedeti svojo bodočnost, obrnite se na znamenitega grafologa Egiptčana, kateri vam pove Vašo prihodnost in značaj iz črt na roki in iz pisave. Sprejema vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih od 9.—13. in od 14.—20 ure. Ben-All, hotel »Kosovo«, soba 5, Maribor.

Baterije in žarnice za žepne svetiljke, žarnice „BOSCH“

za kolesne električne svetiljke po ugodnih cenah pri 1548

Justinu Gustinčiču
Maribor, Tattenbachova ul. 14.

Prvovrstno onduliranje

in rezanje »bubi frizure« v higijenični brivnici
Vjekoslav Gjurin
Maribor, Jurčičeva ulica 9

Damske plašče

izdeluje po zelo solidnih cenah z garancijo za prvovrstno izdelavo

1428

Stiberc, krojaška delavnica
Cafova ulica 2 — Maribo — Cafova ulica 2

ANGLEŠKO IN ČEŠKO SUKNO

13. a
v veliki izbiri in po najugodnejših cenah pri

FR. MAJER, GLAVNI TRG št. 9

KARO MARIBOR
KOROŠKA CESTA 19

Specijaliteta: Nepremičljivi jesenski in zimski čevlji!

1275

CRÊPE DE CHINE

20. a
od Din 60.— naprej se dobi samo pri

I. Trpin-u, Maribor, Glavni trg 17

Vse nadomestne dele za šivalne stroje

dobite vsak čas pri

Justinu Gustinčiču
Maribor

Tattenbachova ul. 14

1552

SVETOVNI PATENT
„ZEPHIR“
Lesna trajno goreča peč z zračno kurjavo

z 10 kg drv ogreva sobo skozi 24 ur
„ZEPHIR“, tvornica peč
Zastopstvo za Maribor Zelenina
PINTER & LENARD

Predno si nabavite
zimske potrebščine
oglejte si velikansko izbiro najlepšega blaga v največji trgovini
Trgovski dom Maribor
1570

Ponovno dospela velika partija najrazlič. vrst

KRZNA

Istočasno si oglejte mojo bogato zalogo moških in damskih dublov in velurjev,

pliša, žameta, svile in crêpp de Chine 1567

L. Ornik, Maribor, Koroška 9

Vsled velike zaloge imam za predmete notirane izjemne cene. Kljub temu znatne plačilne olajšave. Na zahtevo in telefonski poziv 182 pošljem na dom potaika z bogato vzorčno kolekcijo.

E 4896/27-5.

Dražbeni oklic.

Dne 12. decembra 1927 dopoldne ob 11. uri bo pr podpisanim sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin polovico, zemljiška knjige Sv. Magdalena, vl. št. 375, 2 zemljiški parceli, ki vsled ugodne lege prideta v poštev kot stavbišče, cenilna vrednost: Din 58.686 25, polovica tedaj Din 29.343 25, najmanjši ponudek 29.343 Din 25 p.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sod.šča.

Obrajno sodišče v Mariboru, dne 29. okt. 1927.

Prostori za reklamo

se oddajo

v

Tattenbachovi ul. 14

1555

Elegantne zimske plašče

kupite najceneje v

Trgovskem domu Maribor

Lastna delavnica konfekcije.

1568

KAVARNA „JADRAN“

v soboto in nedeljo

KONCERT

pri normalnih cenah.

1579

V priznano dobri

kvaliteti in izredno nizkih cenah nabavite vaše zimske potrebščine kakor velourje, kamgarne, doubl-sukno, parhente in drugo manufakturno blago edino le pri tvrdki 1555

J. Preac, Gl. trg 13

MARIBOR

Velour

za plašče

sedaj od Din 82.— naprej

Velikanska izbira

Trgovski dom Maribor.

1569

POZOR! POZOR!

Krojači, šivilje, čevljarji,

ako Vam Vaši stroji nagajajo obrnite se na specialno mehanično delavnico Justin Gustinčič, Tattenbachova ulica št. 14, ker ima ista specialni oddelek za popravila strojev vseh vrst. 987

Din 199.—

čevlji s spono lakasti in v modnih barvah pri

Anici Traun

Grajski trg 1 874

Družinska zabava!
Znižane cene!
Bela „Medo kava“
1566 **Din 3.—**

KABARET EVROPA

Novost Maribora je točka „A š a d“

neverjetne napetosti. — Svetovno-znani damski imitator „FREDY“. — Narodni in moderni plesi. — Igra z žarki. — Popoldanska predstava s koncertom in družinsko zabavo. Dobroznana „Medo kava“, ki je priznana najboljša, se toči po nižani ceni za Din 3.—, najboljši domači krapi itd. itd.

Začetek popoldanske predstave ob pol 4. uri pop.
Zabava Veselje Užitek

Žepne in karbidne svetiljke

vseh vrst, po zelo
ugodnih cenah pri
Justinu Gustinčiču
Maribor 1547
Tattenbachova ul. 14

Svila

za plesne obleke v
lepih novomodnih
barvah
od Din 40.— naprej
samo
Trgovski dom
Maribor 1571

Dame pozor!

Najlepša božična darila si lahko
sami izdelate ako obiščete

nedeljski slikarski tečaj

ki prične dne 15. novembra t.l.
pri nižanih cenah. Vpisovanje
v Aškerčevi ulici 22/II., desno
med 13. in 14. uro.

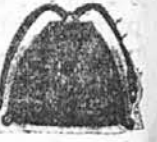
I. Rohs 1570
učiteljica umetnega slikanja.

Ivan Kravos

Aleksandrova 13 Maribor Slomškov trg 6

Opreme in potrebšarine za
konje, potni kovčki, torbi-
ce, usnjati izdelki, gamaše,
ovratniki in nagobčniki za
pse itd. 1364

GONILNI JERMENI!

Cenj. občinstvu naznanjam, da se bodo slikali
v nedeljo dne 6. t. m. restavracijski prostori „Vetrin-
skega dvora“. Vsak udeleženec dobi eno sliko. Z
dobro kapljico bo tudi preskrbljeno.

K obilni udeležbi vabi

1580

Hinko Kosič.

Naiboljši podplati

se dobijo samo pri

Arminu Ellingerju
Kralja Petra trg 9

1429

Automobilisti in motociklisti

Pozor!

Bencin in olje dobite
ob delavnikih, nedeljah
in praznikih v vsaki
količini pri

Justinu Gustinčiču
Maribor 1549
Tattenbachova ul. 14

VELETRGOVINA Z ŽELEZNINO

1546

PINTER & LENARD

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 32 — 34

Traverze, cement, železo, žičnike, žico, strešno lepenko, poljedelsko orodje, peči in štedilnike, vseh vrst kovanja za stavbe, orodje za obrtnike, kuhinjsko posodo itd. v veliki izbiri in po najnižjih cenah.

Najlepše

KRZNO

in najceneje dobite v
največji trgovini v

Trgovskemu domu
Maribor

1574

Najlepše

angleško in češko blago

za zimske suknje in obleke
kakor tudi razne flanele in
porhante, ima v zalogi trvdka

M. Feldin, Maribor

Grajski trg 1 Vetrinjska ulica

Državni nameščenci dobijo poseben popust

19 a

Sklepi za verige in jermene

v vseh dimenzijah
najboljše vrste, pri

Justinu Gustinčiču
Maribor 1551

Tattenbachova ul. 14

Spominjajte se CMD!

Oglejte si razstavo

ki je najlepša
v Sloveniji
samo

Trgovski dom
Maribor

1571

Hijacinte in tulipani

v veliki izbiri priporoča
M. Berdajs, Maribor

Naznanjam cenjenim čevljarjem mojstrom, da imam

specijalni stroj

za, prišivanje gumastih, kromovih in navadnih podpla-
tov ter priporočam cenj. mojstrom, da se poslužijo te
ugodnosti, kajti ta dela izgotavljam zelo hitro in po
najnižjih cenah.

Mehanična delavnica in popravilnica čevljev

ADOLF KLUBIČKA, MARIBOR

Vrtna ulica 8

1545

Modne journale

dobi vsaka stranka v
Trgovskem domu
Maribor

zastonj

1573

D.
M. C.

Volna, bombaž, svila

1425 za pletenje in ročna dela.

Slavko Cernetič, Maribor, Aleksandrova 23

Dežne plašče

po nižanih cenah, obleke, klobuke,
športne čepice itd. nudi po konkurenčni ceni

Jakob Lah - Maribor

samo Glavni trg 2 1065 samo Glavni trg 2

Pisemski papir

najmodernejše izdelave le pri 1138

Zlata Brišnik, Slovenska ul. 11

Polnitna peresa znamk Waterman, Montblanc, Penkala

1428

Galanterijo,

drobnarijo, pletenine, vrvarske izdelke i.t.d.

Na drobno! priporoča Na debelo!

Drago Rosina, Vetrinjska ul. 26

Vse nadome- stne dele za kolesa in motorje

dobite takoj pri

Justinu Gustinčiču
Maribor 1553

Tattenbachova ul. 14